

Preek themadienst Nwk ad IJssel, 10 december 2006

Gemeente van onze Heere Jezus Christus,

Een paar weken geleden hadden we hier een actieweek: "Leer me lezen." De bedoeling was om jong en oud aan te moedigen om dagelijks, zelfstandig uit de Bijbel te lezen.

Misschien deed jij ook wel mee aan deze week.

Nu zijn er alweer een aantal weken verstreken. Hoe gaat het nu?

Hoe ging het bijvoorbeeld gisteren?

Lukte het, om zelf in de Bijbel te lezen?

Ik hoop van wel.

„Leer me lezen. De themadienstcommissie heeft ook over dit thema nagedacht. Ik kreeg allerlei vragen over het lezen uit de Bijbel toegestuurd. Vragen over de betrouwbaarheid van de Bijbel. Over wat te doen met moeilijke Bijbelgedeelten. Over hoe het kan dat mensen de Bijbel zo verschillend uitleggen? Ook zat er een wens bij: de commissie zou aan het einde van de dienst graag zien dat wij allemaal beseffen waarom het zo belangrijk is om in de Bijbel te lezen, en *dat we daar ook echt een begin mee maken*. Allemaal vragen. En dat allemaal over dat ene boek, de Bijbel. Blijkbaar roept dit boek vragen op, en weten we er soms niet goed raad mee.

Laten we beginnen met de vraag: waarom is Bijbel lezen nodig? Waarom moeten we leren lezen?

Een begin van het antwoord is dat de Bijbel een bijzonder boek is. Dat komt vooral omdat de auteur heel bijzonder is. God heeft de Bijbel geschreven. Hij heeft daarbij niet zelf de woorden opgeschreven, dat was alleen bij de eerste versie van de twee stenen tafelen zo, maar Hij heeft er mensen bij gebruikt. Heel verschillende mensen, koningen en knechten, arm en rijk. Samen hebben deze mensen de Bijbel opgeschreven zoals hij nu hier op de kansel ligt.

Ze hebben daarbij niet hun *eigen* verhaal op papier gezet. Ze vertellen *Gods verhaal*. Ze hebben God horen spreken en zien handelen, en dat hebben ze opgeschreven. Dat was niet hun eigen idee, maar God inspireerde hen door de Heilige Geest om alles op te schrijven. Daardoor zijn het niet zomaar mensenwoorden, maar Gods Woorden. Dat hebben we zojuist ook beleden met die oude woorden van de Nederlandse Geloofsbelijdenis. "Wij belijden dat dit Woord van God niet is voortgekomen uit de wil van een mens, maar dat mensen, door de Heilige Geest gedreven, van Godswege gesproken hebben."

Omdat God uiteindelijk de auteur van de Bijbel is, kun je ervan op aan dat wat in de Bijbel staat *betrouwbaar* is. Want als iemand betrouwbaar is, dan is God het wel. En juist op dat punt wordt er aardig aan het gezag van de Bijbel geknaagd, juist ook in onze tijd. De Bijbel wordt heel kort door de bocht geschilderd als tijdgebonden, vol menselijke fouten. Ze Bijbel zou achterhaald zijn door de moderne wetenschap. We zouden ondertussen wel beter weten.

In reactie hierop zijn er initiatieven om de Bijbel te onderzoeken en te zien of de Bijbel inderdaad wetenschappelijk achterhaald is. Er is een boek dat heet: „Moderne Wetenschap en de Bijbel. De auteur, Ben Hobrink, laat op een schitterende manier dat moderne wetenschap en de Bijbel elkaar niet hoeven te bijten. Sterker nog, hij laat zien dat de wetten van Mozes zeer vooruitstrevend waren! Ik zou een voorbeeld uit dit boek kunnen geven, maar dan zou de preek denk ik te lang worden.

Toch kun je met zo'n boek, hoe positief ook, de Bijbel niet overeind houden. Het is goed om dit soort boeken te lezen, maar als je denkt dat je de Bijbel eerst moet bewijzen voordat je erin kunt geloven, dan kun je er maar beter niet aan beginnen. De Bijbel is geen wetenschappelijk boek wat iets probeert te bewijzen, maar de Bijbel vraagt om *geloof*. Juist vanuit een gelovige houding ga je de waarde van de Bijbel ontdekken. Juist als je jezelf met de dichter van Psalm 119 afvraagt hoe je naar Gods wil kunt leven, ga je de Bijbel op de juiste manier lezen. Als je de Bijbel achterover leunend gaat lezen, en je denkt, "zo eens even kijken of dit allemaal wel waar is," dan is er een grote kans dat de Bijbel een gesloten boek voor je blijft. Maar als je oprecht gaat zoeken, en je gaat lezen omdat je God wilt leren kennen, dan kun je de ervaring hebben dat de Bijbel het tegen *jou* heeft. Dan komen de letters tot leven. Neem de gebrandschilderde ramen in de Oude Kerk. Van buiten af zie je er bijna niets van. Maar als je binnen staat, en je ziet het licht er doorheen vallen, dan zie je pas die prachtige afbeeldingen. Zo is het ook met de Bijbel, je moet er eerst met een gelovige houding instappen, en dán kunnen de letters pas echt tot je gaan spreken.

Daarom bidden we iedere kerkdienst voordat de Bijbel opengaat eerst om de Heilige Geest. Hij is het die de Bijbelschrijvers heeft geïnspireerd, en Hij is het ook die ook vandaag de Woorden levend maakt. Hij is als het ware het licht dat door de ramen naar binnen valt. Hij wil door het lezen uit de Bijbel met jouw hart aan de slag.

De Heilige Geest wil het Woord voor je laten leven, en Hij wil jou levend maken door het Woord. Hij wil bereiken dat jij je iedere dag weer overgeeft aan God, en Jezus gaat volgen. Dat is niet eenvoudig, dat gaat soms tegen alles in wat je denkt en wat je voelt. Juist daarom hebben we de Bijbel zo hard nodig.

Echt, God spreekt in de Bijbel ook tegen *jou*. Dat maakt de Bijbel ook tot zo'n bijzonder boek. Er zijn heel veel boeken op de wereld, maar het is de Bijbel die iedere bladzijde weer een appél op je doet, en je vraagt: en hoe sta jij tegenover God?

Een roman kun je lezen als tijdverdrijf. Je kunt het op een ontspannen manier lezen. Jij leest, en als het boek uit is, dan sla je het dicht en denk je: mooi verhaal. Als je de Bijbel leest, moet je van die houding af. Want in de Bijbel ben jij een van de hoofdrolspelers. Dat zie je bijvoorbeeld aan het boek Numeri, waar deze tijd veel uit geprekeerd wordt: het is niet zomaar een verhaal over een volk op reis, het is een verhaal dat aan jou de vraag stelt: en hoe ga jij in je leven om met God? Laat jij alles achter, en ga je God achterna? Vertrouw je op Hem? Of loop je maar wat te aarzelen en te mopperen dat het moeilijk is? Als je Jezus in de Bijbel hoort zeggen: „Neem t u w k r u i s o p e n v o l g m i j”, dan is dat geen geschiedenis, maar dan zegt Jezus op dat moment tegen jou: geef alles in je leven op, zet je eigen wil aan de kant, en volg Mij. De Bijbel betreft ons erbij. Hij spreekt ons aan, met gezag.

Nu blijft de Bijbel bij veel mensen dicht. Zwijgt hij dan? Als je de Bijbel in huis hebt, en je laat hem versloffen in een kast of op zolder, zegt hij dan niets meer? En als je gelooft en je laat hem dicht, en je vraagt je nooit af wat God te zeggen heeft, is dat dan in orde?

Met deze vraag komen we uit bij de tweede schriftlezing. We horen daar over Josia, een jonge koning van zo'n 26 jaar oud. Hij was acht jaar oud toen hij koning werd. De reden was een droevige: zijn vader werd vermoord. Josia hield van God, hij hield van de tempel, maar hij had nog nooit een letter uit de Bijbel horen lezen. Hij wist niet eens van het bestaan van het boek af. Ooit stond het wetboek naast de ark. Dat had Mozes hoogstpersoonlijk laten doen,

opdat het volk nooit zou vergeten dat ze God moesten dienen en niemand anders. En als het volk toch andere goden zou gaan aanbidden, dan zou die boekrol tegen hen getuigen. Juist als de boekrol dicht bleef, klaagde hij het volk aan. En wat Mozes vreesde, gebeurde. Het volk ging andere goden dienen, en de opa van Josia liet op een gegeven moment zelfs afgodsbeelden in de tempel brengen. En de Thorarol? Hij liet hem weghalen. Nu lag hij ergens te verstoffen in een achterkamer van de tempel.

Maar al lag de Thorarol in een hoek van de tempel, hij bleef spreken! Juist toen de rol niet meer gelezen werd, klaagde ze het volk en de koning aan voor God!

Hoewel Josia op zijn manier God aanbidt, en denkt dat dat goed is, klaagt de verborgen Bijbel hem aan. Hij staat onder het oordeel, maar hij weet het niet. Hij ontdekt het pas als de hogepriester het naar hem toe zendt, en hij eruit laat voorlezen. *Pas dan* ontdekt hij dat hij *zonder het te weten* onder het oordeel van God heeft geleefd. Dat is een ernstige zaak. De Bijbel wordt geen onschuldig boek als je hem dicht laat. Hij klaagt je juist aan *omdat je niet leest!*

Want als je niet leest, dan kunnen er dingen in je leven en in je geloof sluipen, die niets meer met God te maken hebben. Josia dient God met de beste bedoelingen, maar hij ontdekt pas dat die afgodsbeelden niet in de tempel thuis horen, als hij uit de Bijbel hoort lezen!

Als wij niet in de Bijbel lezen, dan kunnen er ook van die dingen bij ons insluipen. Je gaat wat makkelijker leven. "Dit kan toch wel, en God vindt dat toch ook niet erg?" En al redenerend kun je het nog aardig goedpraten ook. Je gaat je eigen leven leiden, en het kritische geluid van de Bijbel klinkt niet meer. Voor je gevoel kun je dan een prima leven leiden, en je kunt ook heel religieus zijn. Ondertussen aanbid je als het erop aan komt allerlei afgoden in je leven. Dat kunnen allerlei afgoden zijn: jezelf, idolen, geld, je seksleven, je carrière, je gezondheid, je eigen plezier, en zo nog andere. Dit kunnen allemaal beelden zijn die je net als Josia een plekje in je levenstempel geeft. En als de Bijbel dicht blijft, en je er niet eerlijk naar luistert, kan dit allemaal in je leven blijven bestaan.

Josia aanbidt God op zijn eigen manier. Dat klinkt bekend in deze tijd. Als je het zo bekijkt, telt Nederland veel Josia's. Misschien herken je je jezelf wel in dit beeld.

Een veelbetekenende term voor het geloof van veel jonge, moderne Nederlanders is „ietsisme“. Ze geloven wel, maar in „iets“, en dat „iets“ is ook niet nader te omschrijven. 80% van hen bezoekt zelden of nooit een kerk. Als jij hier vanmiddag bent, maak je deel uit van die andere 20%. Voor jou zijn er vier anderen die zelden of nooit een kerk van binnen zien. Hun levenstempel kan vol altaren staan waartussen het maar moeilijk kiezen is. Ze offeren op meerdere altaren, aan allerlei goden, omdat ze niet anders weten. Ze denken en voelen dat het goed is. De Bijbel blijft dicht, het wetboek is weg. Niemand leerde hen lezen. Wie leert hen lezen?

Maar laten we niet denken dat dit ver van ons afstaat. Als wij christen zijn zonder ons leven echt en eerlijk te spiegelen aan de Bijbel, dan wordt God voordat je het weet ook een „iets“ in plaats van Iemand. Je krijgt God dan niet scherp in beeld, en omdat de Bijbel dicht blijft, ontstaat er voor jezelf veel ruimte om je leven in te vullen zoals jij dat wilt en denkt. Besef je dat je op die manier bij God vandaan kunt raken? Het klinkt misschien wat al te rigoreus in uw oren, maar de kloof tussen een mat christendom en het moderne „ietsisme“ is wellicht niet breder dan een slootje waar je zo overheen springt. Het is een slootje van een generatie breed.

Gemeente, de God van de Bijbel is geen „iets „ maar een Iemand. Hij heeft je een brief geschreven, en Hij wil dat jij erin leest. Hij nodigt je uit om Hem beter te leren kennen, zodat je zult ontdekken dat het lezen van dit boek je meer blijdschap geeft dan een nieuwe auto. Zo zegt de Psalm die we het gelezen hebben: ik ben vrolijker in de weg van Uw getuigenissen, dan over alle rijkdom.

Maakt het lezen van de Bijbel dan alleen maar vrolijk? Ja, *uiteindelijk* wel. Maar je kunt er ook wel eens droevig van worden. Dat kan ook heel heilzaam zijn.

Dat zie je aan Josia. Juist als de Bijbel wordt voorgelezen ontdekt hij hoe ver hij bij God vandaan is geraakt. Hij wist het niet, maar hij ontdekt het door de Woorden die hij hoort. En als zijn secretaris heel de wet heeft voorgelezen, lijkt het wel alsof er iemand gestorven is. Want Josia scheurt zijn kleren, en begint te rouwen en te klagen. Is de Bijbel dan zo verschrikkelijk? Nee. Josia ontdekt dat het in zijn leven zo verschrikkelijk is, hij heeft al die tijd als een dode geleefd! Hij beseft dat hij zonder het te weten al die tijd onder het oordeel van God heeft geleefd. Want, ook al bleef de boekrol dicht, hij bleef Josia aanklagen! En dat brengt Josia tot het bidden om genade bij God. Hij hoort de Bijbel en eindigt op zijn knieën.

Zo kan het ook gaan in ons bijbellezen. Ik zou niet de waarheid zeggen als ik zou beweren dat bijbellezen *alleen maar* blijdschap geeft. Want als je eerlijk leest, dan ontdek je ook wie je zelf bent, en daar word je meer dan eens niet vrolijk van. De Bijbel zet ons ook in de beklagdenbank, en laat ons onze schuld zien. Juist als het licht van het Woord over je leven schijnt, zie je de duistere plekken in je leven des te beter. De eerste stap bij het lezen in de Bijbel is dat wij op de knieën gaan en onze schuld belijden, en dat we aan God vragen: “Vertelt U het me alstublieft, want ik weet het niet meer.”

En als jij op de knieën gaat, dan wil God je dagelijks de kracht geven om met Hem te leven. Dan zul je die blijdschap ontdekken waar Psalm 119 het over heeft, iedere dag weer. Dat vraagt om trouw in de Bijbel te lezen. Dan doe je waarschijnlijk niet iedere dag een geweldige ontdekking, zodat bijbellezen iedere dag weer een bijzondere ervaring is. Soms vergt bijbellezen doorzettingsmogen, discipline en trouw. Als je dat doet, iedere dag weer ervoor gaan zitten om God tot je te laten spreken, met of zonder een dagboek, dan mag je ontdekken dat er een gesprek ontstaat. Dat je ook terug kunt spreken in het gebed. Dat er vragen ontstaan en worden beantwoord. Dat God door Zijn Woord dingen aanwijst in je leven waar je zelf altijd ondoordacht langsheen was geleefd. Dat je soms net als Josia afgoden in je levenstempel hebt laten plaatsen, terwijl je niet eens doorhad dat het afgoden waren, en dat je God daarmee verdriet doet! Je zult merken dat je op een gegeven moment niet meer zonder het bijbellezen kunt. Net zoals gebed de levensadem voor je ziel is, is het lezen in de Bijbel het voedsel waarop je ziel kan teren. Als je weinig of nooit in de Bijbel leest, dan verschaalt je ziel. Je leeft dan als het ware op een geestelijk dieet van crackers, terwijl God een voedzaam feestmaal voor je klaar heeft staan, iedere dag weer.

Dan nu de laatste schriftlezing. Ook daar komen we een jonge man tegen. Hij heet Timotheüs. Misschien zit hij hier ook wel in de kerk, vanmiddag. Of zijn vrouwelijke evenbeeld, Timothea.

Van jongs af aan is hij opgegroeid met de Bijbel. Zijn moeder en zijn oma leefden echt vanuit de Thora, de Bijbel, en aan hun hand werd hij bij God gebracht. Hij kreeg God lief. Hij kreeg zelfs verantwoordelijkheden in de kerk, terwijl hij nog maar jong was.

Hij wist het allemaal wel, het zat als ware allemaal in zijn hoofd, en het was ook vast verankerd in zijn hart. Je zou zeggen: Timotheüs is goed op weg. Hij is thuis in de Bijbel. Daar kan hij zijn hele leven mee voort, de studie kan nu wel wat rustiger aan. Net zoals een beer die zich de hele zomer heeft volgepropt, en nu vredig kan gaan slapen en teren op zijn reserves.

En dan krijgt hij opeens een brief van de oude apostel Paulus. Wat Paulus zegt komt hierop neer: blijf dicht bij de Bijbel leven. Ik heb je ermee vertrouwd gemaakt, je hebt samen met mij veel in de Bijbel gelezen. *Blijf hem lezen!* Want er zullen mensen komen die de woorden van de Bijbel alle kanten op willen draaien. De leer die ze zullen verkondigen, ligt misschien wel goed in het gehoor, maar het brengt je bij God vandaan. Want ze zullen mensen oproepen om het wat minder nauw met Gods wil te nemen, en om maar aan de eigen verlangens toe te geven.

Timotheüs, zegt Paulus, blijf alles wat je hoort toetsen aan de Bijbel. Dat laat ons zien dat je de Bijbel inderdaad soms op meerdere manieren kunt lezen, maar dat er wel een grens is! De Bijbel laat niet alle uitleggingen zomaar over zich heen komen. Daarom moet je blijven lezen. En lees niet alleen de Bijbel, maar lees ook de wereld om je heen. Lees ook jezelf door de ogen van de Bijbel. Pas de Bijbel toe, begin bij jezelf. En als je iets niet snapt, begin dan bij wat je *wel* snapt. Want dat is ook nog eens zo: niet alles in de Bijbel is eenvoudig. Er zijn teksten waar je je leven lang niet over uitgedacht raakt. Ik heb wel eens de uitdrukking gehoord dat de Bijbel een kinderboek is, dat iedereen het kan begrijpen. Ik ga er helemaal in mee dat God ontzettend diept naar ons neerbuigt als Hij zich openbaart in de Bijbel. Maar dat alles in de Bijbel gesneden koek zou zijn, en dat studie maar ongeestelijk is, dat gaat er bij mij niet in. Soms vergt het lezen in de Bijbel veel tijd, uithoudingsvermogen en oneindig veel gebed om de Heilige Geest. Vooral als het gaat om een boek als Openbaring, het laatste bijbelboek. Daar staan zoveel verborgenheden in, dat het niet verwonderlijk is dat er verschillende uitleggingen over bestaan. Daar raak je niet over uitgedacht. Zelfs de gelijkenissen van Jezus lijken op het eerste gezicht eenvoudige verhalen, maar voordat je het weet leef je aan de betekenis ervan voorbij. Dat gebeurde toen ook al. De meest geleerde mensen begrepen niet wat Jezus bedoelde.

En als je begint te lezen, begin dan eens in de evangelieën, met Marcus of Johannes. Of maak de Psalmen tot een vast onderdeel van iedere dag. Lees bijvoorbeeld eens een week lang dezelfde Psalm, en maak hem tot iets van jezelf. Bid voordat je gaat lezen om of God je wil laten zien wat er staat, en wat het tot jou zegt. Leg ook in je gebed aan God voor wat je niet snapt, en dank Hem voor wat je wel snapt. En bovenal: ga al lezend in de Bijbel op zoek naar wie Jezus is. Want Jezus zelf heeft gezegd dat de Schriften van Hem spreken. En als je Jezus steeds beter leert kennen, dan nodigt Hij je uit om Hem te volgen.

Dat is het laatste. De Bijbel lezen is: Jezus vinden en Hem volgen. Want Jezus is zelf het Woord van God. Het Woord van God zijn geen letters op papier, maar wijzen van zich af naar een persoon. In Jezus Christus zijn ook die woorden uit Psalm 119 in vervulling gegaan. Hij heeft God gezocht met heel zijn hart. In Hem zijn alle woorden uit het Oude Testament in vervulling gegaan. Daarom is het Oude Testament ook geen afgeschreven oud boek, maar is het een schatkamer, waarin je telkens nieuwe ontdekkingen doet, want je vindt er Jezus in.

Als je wilt weten waar het in de Bijbel om gaat, kijk dan naar Jezus. In Hem zie je wie God is. Dat Hij de zondaar oordeelt, en hem op zijn zonden wijst. Dat Hij zelf de straf wegdraagt aan het kruis, en dat Hij je uit de dood wil laten opstaan in een nieuw leven. Dat nieuwe leven kan vandaag al beginnen, als je Jezus leert kennen. En als je wilt weten wie Jezus is, kun je het beste lezen in de Bijbel. God wil je Zelf leren lezen. Dan hoef je echt geen kampioen te zijn in de Nationale Bijbelquiz. Als je al lezend in de Bijbel steeds dichterbij God leeft, en Hem leert kennen in de Heere Jezus, dan ben je *schatrijk*.

Na de preek willen we een lied zingen dat dit verwoordt:

*Woord, voor ons geschreven,
door God ingegeven, brief aan ons gericht,
wie uw boodschap lezen,
worden onderwezen, zien Gods aangezicht.
Steeds zijt gij ons heel nabij,
rijke onvermoede schatten, blijkt gij te bevatten.*